

Tema: Hållbara transportlösningar

Transporter med bil och flyg är vanliga i samband med idrott och friluftsliv. För att minska koldioxidutsläppen behöver vi även i dessa sammanhang hitta hållbara lösningar och alternativ. Därför utforskade vi nya arbetssätt, verktyg och metoder för att stödja integration av transport och fysisk miljö i planeringen för ett hållbart friluftsliv.

Transporter till barn och ungas fritidsaktiviteter

Hur kan vi minska bilberoendet och avlasta transportsystemet, samtidigt som vi möjliggör en fortsatt meningsfull och socialt inkluderande fritid för barn och ungdomar? Det undersöker forskarna Ellen Lagrell och Anders Larsson vid Göteborgs universitet i ett projekt vars idé föddes ur en intervjustudie i Mistra Sport & Outdoors.

De resor vi gör på fritiden, inte minst till organiserade fritidsaktiviteter för barn och unga, står för en stor del av trafikens klimatpåverkan. En utgångspunkt i projektet är att möjliggöra hållbart resande till fritidsaktiviteter utan att det inskränker barnens möjligheter att delta och ha en aktiv fritid, säger Ellen Lagrell.

I projektet *Vägar mot accelererad omställning till hållbara fritidsresor: Fossilfrihet och social inkludering i barns och ungdomars organiserade fritid* flyttar forskarna fokus från de skjutsande föräld-

rarna, och tittar närmare på hur idrottsföreningarna kan bidra till att minska bilkörandet.

– Vi utgår från idrottspraktikerna i sig och deras materiella förutsättningar, kulturer och normer, för att förstå vilka förutsättningar som finns för resande och vilka möjligheter det finns till omställning, säger Ellen Lagrell.

Projektet, som startade i juni 2024 och pågår till och med maj 2027, genomförs i Göteborgs-området i samverkan med planerare vid »

Ellen Lagrell.

Forskare

Anders Larsson, temaledare, docent i kulturgeografi vid Göteborgs universitet

Ann Legeby, vice temaledare, professor i tillämpad stadsbyggnad vid Kungliga Tekniska högskolan

Jorge Gil, docent i urban design och planering vid Chalmers tekniska högskola

Ellen Lagrell, doktor i kulturgeografi vid Göteborgs universitet

Oskar Abrahamsson, doktorand i kulturgeografi vid Göteborgs universitet

Lärandegrupp

Lärandegruppen inom temat "Hållbara transportlösningar" har jobbat för att ta fram kunskap och lösningar inom följande frågeställning:

Hur kan vi skapa miljömässigt hållbara och attraktiva transportlösningar som ger en rättvis och likvärdig tillgänglighet till idrott och friluftsliv för alla grupper i samhället?

Lärandegruppen har bestått av forskare från Göteborgs universitet, Chalmers tekniska högskola och Kungliga Tekniska Högskolan samt aktörer från Riksidrottsförbundet, Västtrafik, Svenska Parasportförbundet, Sveriges kommuner och regioner, Naturvårdsverket, Västkoststiftelsen, Uppsala kommun, Lilla Edets kommun och Länsstyrelsen i Hallands län.

Nytt verktyg för bättre tillgång till idrott och friluftsliv

"Mistra Sports and Outdoors – Sustainable Accessibility Index" är ett nytt verktyg som ska stötta kommuner i planeringen av miljömässigt hållbara transporter till idrottsanläggningar och områden för friluftsliv – en viktig pusselbit för att göra idrott och friluftsliv mer tillgängligt för invånarna. Läs om verktyget på sidan 28.

kommun och region, idrottsföreningar och idrottsförbund. Först undersöker forskarna förutsättningarna i nuvarande transport-system för att resa utan bil till idrottsplatser och andra ställen där unga idrottare. Efter det ska de göra fördjupande fallstudier av föreningar inom två eller tre specifika idrotter där de intervjuar nyckelpersoner och observerar idrottseven.

Projektet finansieras av Energimyndigheten genom forsknings- och innovationsprogrammet Hållbara transportsystem. Idén till projektet kom från intervjustudien *Idrottsrörelsen som modell för övergången till hållbara fritids-resor* som Anders Larsson och Ellen Lagrell genomförde i Mistra Sport & Outdoors under 2023/2024, inom ramen för temat Hållbara transportlösningar.

Hållbar fritid – ett axplock från två forskningsteman

Är du nyfiken på hur vi kan planera för ökad hållbarhet kopplat till idrotts- och friluftsförbrukning när det kommer till resande och tillgänglighet samt mark- och vattenanvändning? Då rekommenderar vi "Hållbar Fritid" – en skrift som riktar sig till dig som är aktör inom idrott och friluftsliv och vill veta mer om miljö- och klimatpåverkan.

I Hållbar fritid presenterar vi ett urval av det arbete som bedrivits under Mistra Sport & Outdoors inom temana Hållbara transportlösningar och Hållbar användning av mark och vatten. Texterna tar upp utmaningar, metoder och angreppssätt inom frågor som fysisk planering, att skapa tillgänglighet till platser för sport och friluftsförbrukning, att främja ett hållbart resande samt att minska miljöbelastningen. Förhoppningen är att vi kan förmedla inspiration kring hur verksamheter och beteenden kan förändras för att bli mer hållbara, säger Ann Legeby som är professor vid KTH, forskare i Mistra Sport & Outdoors och redaktör för Hållbar fritid.

Bokens disposition

Introduktion & bakgrund: Här får du lära känna forskningsteman Hållbara transportlösningar och Hållbar användning av mark och vatten.

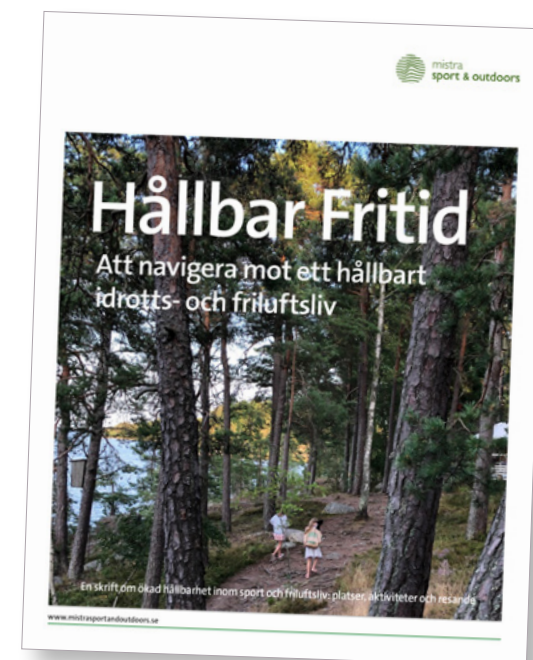
Metoder & angreppssätt: Inspireras av exempel på metoder och angreppssätt som använts inom ramen för Mistra Sport & Outdoors forskningsprojekt. I vissa fall har metoderna utvecklats specifikt för de aktuella forskningsstudierna och i andra fall har modifieringar gjorts av tidi-

gare beprövade och tillämpade metoder som en anpassning till sammanhanget, målgruppen och det aktuella fokuset på idrott och friluftsliv.

Exempel & inspiration: Här presenteras ett urval av exempel och sådant som kan utgöra inspiration för olika aktörer och även på andra platser. Exempelen kommer från de aktiviteter som forskarna och lärandegrupperna initierat inom ramen för Mistra Sport & Outdoors.

Ann Legeby.

Hållbar fritid finns att läsa och ladda ner på www.mistrasportandoutdoors.se